

Labutí píseň skvělé tradice?

Oblastí, v nichž naše země dlouhodobě patří k nejlepším na světě, není mnoho – možná bychom je dokonce spočítali na prstech jedné, nanejvýš dvou rukou. A kdybych měl uvést takovou, kde tato pozice neslábne, dokonce není ani konstantní, ale naopak sílí, vzpomněl bych si na jedinou – na úspěchy našich známek v mezinárodních a světových soutěžích. Ty nejstarší sahají už bezmála půl století do historie (nejznámější z té doby je asi známka 1,20 Kčs Hydrologická dekáda z roku 1974, která byla vyhlášena UNESCO jako nejkrásnější známka světa) a v průběhu let těchto ocenění přibývalo, nyní je jich dokonce tolik, že už to pomalu vnímáme jako samozřejmost. Tahle „samozřejmost“ ale možná rázem skončí, takže letošní skvělé výsledky na tomto poli mohou být labutí písní desítky let trvající tradice...

FRANTIŠEK BENEŠ

Napřed si ale řekněme, jak naše známky vlastně vznikají. Jejich vydavatelem není Česká pošta, jak někdy nepřesně uvádějí sdělovací prostředky, ale je jím stát, konkrétně ministerstvo průmyslu a obchodu, a to na základě zákona č. 29/2000 O poštovních službách. Ministerstvo vydává poštovní známky pro držitele poštovní licence, a toho máme u nás nyní jen jednoho – Českou poštu.¹⁾ V praxi to vypadá tak, že ministerstvo má zřízenou Komisi pro tvorbu emisního plánu, ta na základě návrhů od odborné i laické veřejnosti, institucí a vlastních podnětů vypracuje emisní plán obsahující seznam emisí, které mají v daném roce vyjít. Po jeho schválení se výtvarné podoby těchto emisí ujme jiná komise – pro výtvarné řešení poštovních známek, která je poradním orgánem generálního ředitele České pošty. Ta zadá jednotlivé návrhy konkrétním výtvarníkům a rytcům. Po jejich vypracování a schválení předá Oddělení známkové tvorby České pošty tiskové podklady a rytiny Poštovní tiskárně cenin, která známky vyrobí a dodá České poště, konkrétně Postfile, a ta je pak distribuuje.

Do mezinárodních soutěží známky přihlašuje už zmíněné oddělení známkové tvorby České pošty – a to pak také informuje veřejnost o dosažených výsledcích. Zatím to byly samé dobré zprávy, a bylo jich stále víc a víc, jak naše známky obsazovaly se železnou pravidelností přední příčky. Platí to i pro soutěže nejnovější, na nichž minulý měsíc naše známky a aršíky získaly hned čtyři medaile – tři v Madridu a jednu v Bruselu. To je tedy ta dobrá zpráva. Provází ji však i zpráva špatná, a sice, že tento skvělý úspěch zažíváme možná naposledy... Česká pošta totiž z úsporných důvodů přestala pro tisk známek využívat rotační lis Wifag 3, který byl proto už před časem v Poštovní tiskárně cenin odstaven z provozu a nadále se nepoužívá. A co hůř – pošta na příští rok vypsalala tendr pouze na tisk známek ofsetem, takže pokud se nestane něco mimo-

¹⁾ Uvedený zákon v § 35, odst. 3 nepřesně používá termín „uvádění známek do oběhu“, což je prastará chyba táhnoucí se našimi obecně platnými předpisy už od roku 1918, kdy jejich tvůrci převzali formulace týkající se peněz (bankovek a mincí), které skutečně obíhají a v důsledku toho se jim také říká oběživo. Poštovní známky naproti tomu neobíhají, ale jsou poukázkou na provedení poštovní služby, takže by se měl správněji používat termín „uvádění známek do prodeje“. (Známky nanejvýš obíhají mezi filatelisty, to se však poštovního provozu netýká.)

řádného, můžeme se do budoucna rozloučit i se známkami tištěnými ocelotiskem z plochých desek. Tato prestižní tisková technika, která nám přinášela nejvíc ocenění, tedy může být brzo minulostí... Pro všechny, kdo máme rádi naše poštovní známky, samozřejmě nebude snadné se s takovým novým stavem smířit. Potěšme se teď tedy alespoň jejich nejnovějšími mezinárodními úspěchy.

Madrid 2019

Pod záštitou španělského krále se v madridské Královské mincovně konalo 30. 10. 2019 vyhlášení nejkrásnějších známek světa za rok 2018 a aršíků dokonce za celé pětiletí.

Nejkrásnější aršík 2013 až 2017 - 1. místo

Ze všech nominovaných cenin porota vybrala jako **nejkrásnější aršík světa** společně vydání České republiky společně se Slovenskem, Vatikánem a Bulharskem k oslavám **1150. výročí příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu** (Pof. č. A767). Cena je udělena za nejkrásnější aršík let 2013 až 2017. Autorem emise je Dušan Kállay a rytcem Miloš Ondráček. Tisk provedla Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s.

SPOLEČNÉ VYDÁNÍ SE SLOVENSKOU REPUBLIKOU, Vatikánem a BULHARSKOU REPUBLIKOU

Nejkrásnější aršík 2018 - 2. místo

Další cenu, tentokrát „stříbrnou“ za druhé místo získala Česká pošta v kategorii **nejkrásnější aršík roku 2018** – The Best Souvenir Sheet 2018 – za aršík vydaný ke Světové výstavě poštovních známek PRAGA 2018, který vyobrazuje slavný **dopis s dvojicí červených Mauritiů Post Office** (prvními známkami ostrova Mauritius) odeslaný do Bombaje - tzv. Bombay cover. Jde o zatím nejdražší prodanou celisvost, která se nachází ve sbírce českého filatelisty. Autorem emise (Pof. č. A987) je Kamil Knotek. Jeho otec, Jaromír Knotek, k tomuto skvělému umístění vtipně poznamenal: „*Je to bomba! Naši Španělé nám rozumějí. Odpouštíme jim španělské mušky i španělskou chřipku. Děkujeme za španělské ptáčky a za ocenění našich známek!*“

Tady jde o záblesk naděje, že i ofsetové emise mohou zápolit o přední příčky v mezinárodním klání. Jde přitom už o několikátý významný úspěch – prvním bylo Kállayovo Poštovní muzeum, poté Kuščínského Schoulená, Richterové Mozart a Kafka a Knotkových Korunovační klenoty. Všechny však, bohužel, znají spíše filatelisté, než běžní uživatelé poštovních služeb, protože přes své mezinárodní úspěchy tyhle krásné známky v nabídce většiny pošt prostě neuvídíte. Jde tedy o těžko pochopitelný stav, kdy Česká pošta organizuje a financuje tisk krásných výrobků, které však ve své mimořádně rozsáhlé obchodní síti nepropaguje a neprodává. Dnes, kdy je snadné cestovat, se v mnoha zemích můžeme přesvědčit, že prodej nových krásných poštovních známek - třeba i jen jako suvenýrů (což je pro poštu samozřejmě nejvýhodnější případ) - se vyplatí! Stačí zmínit Lichtenštejnsko, Monako, Maltu, Švédsko a mohli bychom pokračovat.

Nejkrásnější zvláštní tisk 2018 - 3. místo

Další cenou je třetí místo za nejluxusnější zvláštní tisk poštovní známky na světě – The World's Best Luxury Proof 2018 – otisky a soutisk rytin známek **Francesco da Ponte: Obětování v chrámě** (Pof. č. 980). Autorem grafické úpravy známky a její rytiny je Miloš Ondráček, vítěz mnoha ročníků ankety O nejkrásnější známku roku. Tisk provedla Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s.

Brusel 2019

Nejkrásnější rytá známka 2018 - 3. místo

V soutěži Les Grands Prix de l'Art Philatélique Belge et Européen (konané na konci září 2019 v Bruselu) získala Česká pošta třetí místo za rytou poštovní známku s portrétem významného španělského vojevůdce první poloviny 17. století Diega de Guzmána od vlámského grafika **Paulusa Pontia** (Pof. č. 1012). Autorem grafické úpravy a rytcem známky je Martin Srb. Soutěž je pořádána od roku 1966, což ji řadí mezi nejstarší soutěže v Evropě. Od roku 2005 otevřela belgická soutěž i kategorii nejkrásnější ryté známky Evropské unie.

Všem autorům a rytčům, pracovníkům oddělení známkové tvorby České pošty a Poštovní tiskárny cenin Praha, a.s. blahopřejeme! Red.

